

**PENALITATS, ALEGRIES I FORMES DE VIDA DELS COLOMENCS EN EL
SEGLE XVIII: ELS "SECRETS" DE LA FAMÍLIA PRAT CAMPS.-** RESSÒ, n°
288, 1997

En primer lloc, vull agrair des d'aquestes pàgines la favorable acollida que el llibre *Santa Coloma de Farners al segle XVIII* està rebent. Només un consell: és un llibre per guardar, per anar consultant de tan en quan, sense presses; és un llibre que hem de llegir tots els colomencs. I l'hem de tenir. Tanmateix en el llibre no es posa tota la documentació que hom troba, sempre queden aspectes per treballar en altres moments. Voldria avui explicar-vos unes quantes receptes curioses, no de cuina, que un colomenc de 29 anys va enviar, des de Barcelona, als seus pares. Es tracta d'en Narcís Prat-Camps Guixeres, de família il.lustre. En Narcís havia nascut a Santa Coloma l'any 1765 i tenia un germà, l'Ignasi que l'any 1800 va marxar, com tants d'altres fills no hereus, a fer les Amèriques, tot embarcant cap a Buenos Aires. Es va casar, va tenir fills i el seu nét fou el famós heroi xilè Artur Prat Chacón (1848-1879). El seu germà gran, en Narcís de les nostres receptes fou l'hereu del llinatge Prat-Camps. I és aquest Narcís que l'any 1794, escriu una sèrie de fòrmules diverses, inversemblants, que tretes de Barcelona, devien impactar en l'avorrida Santa Coloma de finals del set-cents. És un fulletó manuscrit d'uns deu folis que sota el títol "Algunos Secretos" fa una repassada a creences de l'època per solventar problemes de la vida quotidiana: pescar peixos, salvar-se d'un naufragi, escriure amb tinta invisible, veure-hi de nit sense llum, convertir el vi amb vinagre, no marejar-se en alta mar, matar les mosques empipadores o un curiós "Secreto para hacer parecer de noche los Rostros Difuntos". Com podeu veure en aquest últim exemple, el manuscrit està escrit en castellà, possiblement perquè així devia copiar-lo en Narcís i no devia voler perdre el sentit màgic de les fòrmules. Res més, us deixo amb uns quants d'aquest secrets que podreu trobar a l'Arxiu Històric Comarcal de Santa Coloma de Farners.

"Secreto para hacer estornudar por baxo terriblemente: Toma polvos de cortezas de castañas y huevos de hormigas hechos polvos y todo mesclado los darás a beber con vino y verás maravillas y es provado " (recomanat per a reunions on no interressi arribar a cap conclusió)

"Secreto para tomar muchas anguilas: Echaras en el agua que no corre de la yerba llamada Çumague o del sumo de ella y acudiran tantas anguilas que las podras coger

con las manos" (L'herba en qüestió és el sumac, que creix en tota la regió mediterrània en llocs secs i calcaris: la seva escorça i fulles són emprades per blanquejar i també per adobar les pells)

"Secreto para que las barbas y cabellos siempre se conserben negros: Harás hacer un peyne del torno muy espeso con el qual te peynerás la Barba y cabellos a menudo y siempre se conservaran negros" (si haguéssim conegut aquesta recepta anys abans, ni el meu amic Francesc Iglesias ni mossén Josep lluirien dignes peluses grises; la resta sou a temps de provar-ho: és barat si ho compareu amb tots els "potingues" recomanats publicitàriament)

"Secreto y abiso importante para estudiantes (Noten este aviso los padres que tienen hijos para letras): Y es que quando les començaran a enviar a las escuelas para aprender en qualquier arte de letra, hagan mirar a quien lo entiende que la Luna esté en aspecto de Amilicia con el planeta Mercurio; y aprendran los que estudiaran con menos trabajo y más perfeccion; y si la Luna o Mercurio se hallaren en tal ocasion en el signo de Geminis o de Virgo será muy mejor para el estudiante" (Ja ho veieu: ni deures, ni classes particulars, ni crèdits variables, ni hores d'insomni, ni "xuletetes"; només saber mirar el cel i triar el moment adequat de portar el nen-a a col.legi)

"Secreto provado para mal de quixal: Toma dos dozenas de hojas de Yedra y otras tantas de Sahuco y otros tantos granos de pimienta y ponlo todo a hervir con vino negro y viejo con un poco de sal y quando este vien cozido sácalo y toma de este vino caliente un poco en la boca y tenlo vuen rato encima del quixal que te duele y esto harás tres o quatro vezes y se te quitará el dolor sin falta".

Per acabar i dins el cinisme més laic i burleta, que ens mostra ja una mentalitat il.lustrada proclive a les idees de la revolució francesa i contrària totalment a les supersticions religioses, en Narcís copia una dècima de moda per explicar als seus parents colomencs tots els mals de Catalunya en aquest any 1794 on a la Guerra Gran s'hi afegiren males collites i epidèmies que afectaren fortament la població catalana (Santa Coloma passà dels 96 morts del 1793 als 160 morts el 1794 i 198 el 1795).

El mundo está caducante /

prevaricada la Gente

los delitos en creciente/

las virtudes en menguante

La vanidad muy pujante/

*El escándalo en la Plebe
No se paga a quien se debe/
el Sagrado está ofendido
En fin, todo está perdido/
éte aquí porque no lluebe.*